

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1576/2021
16.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Зорана Хаџића и Весне Субић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Даница Константиновић и Драгана Ђурашиновић, адвокати из ..., против туженог Јавног градског саобраћајног предузећа "Нови Сад", чији је пуномоћник Снежана Кнежевић Бојовић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама тужиоца и туженог изјављеним против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3222/20 од 25.01.2021. године, у седници одржаној 16.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против преиначујућег дела (став први и други изреке) пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3222/20 од 25.01.2021. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3222/20 од 25.01.2021. године, у ставу трећем изреке, у делу којим је потврђена пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1203/2019 од 28.09.2020. године, у ставу првом и другом изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужиоца изјављена против преиначујућег дела пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3222/20 од 25.01.2021. године (став први и други изреке).

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3222/20 од 25.01.2021. године, у делу става трећег изреке којим је потврђена пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1203/2019 од 28.09.2019. године у ставу трећем (одбијајући део) изреке, па се у том делу, ревизија тужиоца одбацује као недозвољена.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1203/2019 од 28.09.2020. године, ставом првим изреке, одлучено је да се тужбени захтев тужиоца делимично усваја. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу на име разлике између исплаћене и припадајуће зараде за период од 01.04.2016. године до 30.08.2017. године, исплати износ од 12.261,65 динара, са законском затезном каматом која на месечне износе разлика доспева на начин наведен у том ставу изреке, као и да на сваки

наведени појединачни износ разлике уплати за тужиоца доприносе за обавезно социјално осигурање у висини коју одреде на дан уплате надлежни фонд за пензијско и инвалидско осигурање, фонд за здравствено осигурање и Национална служба за запошљавање. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев преко досуђеног износа од 12.261,65 динара, па до траженог износа од 190.026,03 динара и износе законске затезне камате на сваки појединачни износ од досуђеног за период од јула 2016. године до јула 2017. године, на начин наведен у том ставу изреке, и захтев тужиоца да суд туженог обавезе да за њега уплати доприносе за обавезно социјално осигурање по стопама важећим на дан исплате на разлику између досуђених месечних износа до тражених износа. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка плати износ од 21.844,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности па до исплате.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж1 3222/20 од 25.01.2021. године, ставом првим изреке, жалбу тужиоца делимично усвојио, па је пресуду Основног суда у Новом Саду П1 1203/19 од 28.09.2020. године, делимично преиначио у одбијајућем делу, тако што је обавезао туженог да тужиоцу поред досуђеног износа од 12.261,65 динара, са законском затезном каматом, исплати још и износ од 15.305,37 динара и то са затезном каматом на износ од још 2.082,22 динара од 10.02.2017. године до исплате (јануар 2017. године); на износ од 144,36 динара, са законском затезном каматом од 10.03.2017. године до исплате (фебруар 2017. године); на износ од још 2.658,05 динара са затезном каматом од 12.04.2017. године до исплате (март 2017. године); на износ од 139,77 динара, са затезном каматом почев од 10.05.2017. године до исплате (април 2017. године); на износ од још 2.885,56 динара са затезном каматом од 09.06.2017. године до исплате (мај 2017. године); на износ од још 3.073,67 динара, са затезном каматом од 11.07.2017. године до исплате (јун 2017. године); на износ од још 2.085,55 динара, са затезном каматом од 11.08.2017. године до исплате (јул 2017. године); на износ од још 2.263,19 динара са затезном каматом од 13.09.2017. године до исплате (август 2017. године), те да за тужиоца обрачуна и уплати доприносе за обавезно социјално осигурање по стопама важећим на дан исплате на наведене износе разлике, а код Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Републичког фонда за здравствено осигурање и Националне службе за запошљавање. Ставом другим изреке, преиначена је одлука о трошковима парничног поступка, тако што је обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од још 6.295,00 динара, са затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, жалба тужиоца је у преосталом делу одбијена, а жалба туженог је одбијена у целости, па је првостепена пресуда, у преосталом делу потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права и предложио да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку, а тужени је благовремену ревизију изјавио због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), и утврдио да је ревизија туженог делимично неоснована а делимично недозвољена, док је ревизија тужиоца недозвољена.

Тужилац нема правни интерес за подношење ревизије против преиначујућег дела правноснажне пресуде донете у другом степену којим је његова жалба делимично усвојена, јер је у том делу успео у другостепеном поступку, па је његова ревизија против преиначујућег дела другостепене пресуде, недозвољена.

Из тих разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу трећем изреке донео применом одредбе члана 410. став 2. тачка 4., у вези члана 413. Закона о парничном поступку.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом туженог се не указује на неку другу битну повреду прописану одредбом члана 407. став 1. тачке 2. и 3. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је запослен код туженог на неодређено време, на основу уговора о раду од ...2009. године, на пословима ... у приградском саобраћају. Уговором о раду је предвиђено да запослени има право на одговарајућу зараду у складу са законом и колективним уговором, а да се основна зарада утврђује на основу цене рада и коефицијента који су утврђени у Колективном уговору. У спорном периоду од 01.07.2016. године до 30.08.2017. године, коефицијент за обрачун зараде тужиоца износио је 2,80. Ступањем на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава ("Службени гласник РС", бр. 116/14), тужени је цену рада за најједноставнији рад која је обрачуната за месец који претходи месецу примене закона (октобар 2014. године) у износу од 20.733,00 динара умањио за 10% (18.659,70 динара), па је наведену цену рада примењивао у спорном периоду. Ако се посматра спорни период када је цена рада утврђена према основици од 18.659,70 динара, тужени је тужиоцу исплатио припадајућу зараду и тужилац нема потраживања. Цена рада која је примењена за октобар 2014. године, непосредно пре ступања на снагу Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата код корисника јавних средстава, што представља коначан моменат, није утврђена у складу са одредбама тада важећег Колективног уговора туженог из 2013. године и Посебног колективног уговора за јавна комунална и друга јавна предузећа Града Новог Сада, по ком је цена рада за најједноставнији рад утврђена у висини од 50% просечне зараде РС према последњем објављеном податку. Просечна зарада у РС за октобар месец је износила 60.803,00 динара, па је 50% просечне зараде износило 30.401,50 динара, што је више од цене коју је тужени применио при обрачуну зарада (20.733,00 динара). Тужени није извршио усаглашавање основне цене рада према Колективном уговору из 2015. године. Почев од априла месеца 2015. године када је колективни уговор из те године ступио на снагу, минимална цена рада, без пореза и доприноса је износила 121,00 динара, а минимална зарада без пореза и доприноса за месец април 2015. године је износила 21.296,00 динара, а са умањењем за 10% у складу са одредбама Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, износи 19.166,40 динара, односно 108,90 динара по радном часу. Одредбом члана 27. Колективног уговора туженог од 09.04.2015. године, предвиђено је да су елементи за обрачун и исплату основне зараде: цена рада по радном часу, коефицијент посла и време проведено на раду. Према члану 28. став 1. истог Колективног уговора, цена рада по радном часу за запослене код послодавца за текући месец утврђује се на основу планиране масе зараде

за тај месец, а утврђује у висини минималне цене радног часа, без пореза и доприноса. Посебан колективни уговор за јавна комунална предузећа и друга јавна предузећа Града Новог Сада од 03.02.2015. године у одредби члана 23. предвиђа елементе за обрачун и исплату зарада и то: цена рада по радном часу, коефицијент посла и време проведено на раду, утврђен колективним уговором, односно колективним уговором код послодавца и уговором о раду. Према члану 24. став 1., цена рада по радном часу за запослене код послодавца за текући месец утврђује се на основу планиране масе зараде за тај месец, а не може бити нижа од минималне цене радног часа која је утврђена у складу са законом. Вештачењем је утврђено да тужени, приликом исплате зараде није исцрпео планирану масу средстава за зараде, тако што су преостала расположива неутрошена средства у односу на план за ту годину, како за 2014. годину, тако и за године спорног периода (2016. и 2017. година). Такође је утврђен износ разлике која тужиоцу припада на основу обрачуна у ком је коришћен параметар из Колективног уговора за 2015. годину, тако што је минимална цена рада пратила измене у погледу висине минималне цене рада у спорном периоду, без пореза и доприноса, уз умањење од 10%, као и обрачун сачињен тако што је за целокупан спорни период вештак применио минималну цену рада важећу на дан ступања на снагу колективног уговора из 2015. године од 121,00 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд није прихватио варијанту мишљења вештака о обрачуну разлике зараде тужиоцу, у спорном периоду, на основу параметра из Колективног уговора из 2015. године, тако што минимална цена рада прати измене у погледу висине минималне цене рада у спорном периоду, без пореза и доприноса, уз умањење од 10%, налазећи да је смисао Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава у томе да се ограничи и лимитира висина зараде корисника јавних средстава, тако што се "замрзнута" цена рада има применити и у случајевима када је параметар за одређивање цене рада подложен променама кроз период важења акта којим је одређена висина цене рада.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у одбијајућем делу, тако што је туженог обавезао да тужиоцу, поред досуђеног износа разлике од 12.261,65 динара, са припадајућом каматом, исплати износ од још 15.305,37 динара, са припадајућом каматом, јер је закључио да је првостепени суд погрешно применио одредбу члана 28. Колективног уговора туженог из 2015. године, када је закључио да је цена сата рада фиксно одређена у висини минималне цене сата рада прописана одлуком надлежног органа у складу са чланом 112. Закона о раду и да је није могуће мењати. Супротно томе, другостепени суд је нашао да се цена рада по радном часу за запослене утврђује за текући месец, што подразумева да се усклађује сваког месеца према минималној цени сата рада утврђеној од стране надлежног органа, у складу са законом.

По оцени Врховног касационог суда, одлука другостепеног суда је правилна.

Одредбом члана 4. став 1. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећава основица, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови

елементи на основу којих се повећава износ плате и другог сталног примања, донет за време примене тог Закона.

На основу одредбе члана 28. став 1. Колективног уговора туженог од 09.04.2015. године, предвиђено је да се цена рада по радном часу за запослене код послодавца за текући месец утврђује на основу планиране масе зарада за тај месец, а ставом 2. те одредбе, да се цена рада по радном часу утврђује у висини минималне цене радног часа, без пореза и доприноса.

Дакле, пошто се цена рада по радном часу за запослене утврђује за текући месец на основу минималне цене сата рада утврђене од стране надлежног органа у складу са законом, следи да се не ради о фиксно одређеном износу, нити обрачун на основу те одредбе представља повећање основице или коефицијента, односно увођења нових елемената на основу којих би се повећавао износ зараде, па такав обрачун није противан одредби члана 4. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, како је правилно закључио другостепени суд. Због тога тужени неосновано указује на погрешну примену материјалног права у односу на преиначујући део другостепене пресуде.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

Одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају није потребно да се размотре правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, нити је потребно уједначавање судске праксе и ново тумачење права. Предмет тражене правне заштите по посебној ревизији тужиоца је накнада штете због неправилно обрачунате зараде у спорном периоду у погледу обрачуна минималне цене радног сата која је утврђена од стране надлежног органа, у ситуацији када тужиоцу није исплаћивана зарада у нижем износу од минималне зараде. Побијана одлука не одступа од правног схватања израженог кроз одлуке Врховног касационог суда да у ситуацији када је зарада која је тужиоцу обрачунавана и исплаћивана била виша од минималне зараде, онда се минимална цена рада прописана законом не може користити као основица на коју ће се применити коефицијент из уговора о раду, пошто се минимална цена рада не изједначава са ценом за најједноставнији рад.

Испитујући дозвољеност ревизија тужиоца и туженог изјављених против потврђујућег дела (став трећи изреке) другостепене пресуде, на основу одредбе члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је утврдио да ревизије нису дозвољене.

Тужбу ради накнаде штете тужилац је суду поднео 03.09.2019. године, а вредност предмета спора је 190.026,03 динара.

Према члану 441. Закона о парничном поступку, ревизија је увек дозвољена у парницама о споровима о заснивању, постојању и престанку радног односа.

У споровима ради новчаног потраживања из радног односа, што је овде случај, ревизија је дозвољена под истим условима као и у имовинско-правним споровима који се односе на новчано потраживање.

Одредбом члана 403. став 3. Закона о парничном поступку, прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијеног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе.

Вредност предмета спора побијаног дела правноснажне пресуде ревизијом тужиоца износи 174.720,66 динара, а ревизијом туженог износи 12.261,65 динара. Ти износи су испод меродавне вредности за дозвољеност ревизије од 40.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе, што значи да њихове ревизије нису дозвољене.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом и четвртом изреке донео применом одредбе члана 404. став 2. и 413. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић